

eul\_wid: tuq-aa

Ἀριστοτέλους Βίοι · Aristotle Lives

## Life of Marcian

Βίος Μαρκιανού

Period: Ὀψιμαρχία Late Antique

Dialect: Κοινή Koine

Domain: Βίος Biography

Format: Πεζός Prose

ΓΕΝΟΣ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ Ἀριστοτέλης ὁ φιλόσοφος πόλεως μὲν ἦν Σταγείρων, τὰ δὲ  
Στάγειρα πόλις Θράκης πλησίον Ὀλύνθου καὶ Μεθώνης, υἱὸς δὲ Νικομάχου καὶ  
Φαιστίδος, ἀμφοῖν ἀπὸ Μαχάονος τοῦ Ἀσκληπιοῦ καταγομένων, ὡς δηλοῖ τὸ εἰς αὐτὸν  
ἐπίγραμμα· Φαιστίδος ἦν μητρός καὶ Νικομάχου γενετῆρος τῶν Ἀσκληπιαδῶν δῖος  
Ἀριστοτέλης.

<sup>2</sup> γέγονε δὲ αὐτῶν οὐ μόνον Ἀριστοτέλης ἀλλὰ καὶ Ἀρίμνηστος καὶ Ἀριμνήστη. ὁ δὲ γε  
Νικόμαχος ἰατρός ἦν Ἀμύντου τοῦ Μακεδόνων βασιλέως τοῦ Φιλίππου πατρός, καὶ κατὰ  
μνήμην τοῦ οἰκείου πατρός Ἀριστοτέλης τὸν ἑαυτοῦ παῖδα Νικόμαχον προσηγόρευσεν, ὃ καὶ  
τὰ Νικομάχεια Ἠθικά ἔγραψε. πατρόθεν ἄρα τῷ Ἀριστοτέλει καὶ ἐκ τῆς ἀνέκαθεν γενεᾶς ἡ περὶ  
φυσιολογίαν καὶ ἰατρικὴν ἔξις. ὀρφανὸς δὲ γενόμενος ἀνάγεται παρὰ Προξένῳ τῷ Ἀταρνεῖ, οὗ  
τῆς μνήμης καὶ τροφῆς μνημονεύων τὸν αὐτοῦ υἱὸν Νικάνορα ἔτρεψε καὶ ἐπαίδευσεν καὶ υἱὸν  
ἐποίησεν καὶ τελευτῶν ἐκέλευσεν ἐν διαθήκαις τὴν ἑαυτοῦ θυγατέρα Πυθιάδα γενομένην  
αὐτῷ ἀπὸ Πυθιάδος δοῦναι αὐτῷ πρὸς γάμον. <sup>[5]</sup>

<sup>4</sup> Ἔως μὲν οὖν ἔτι νέος ἦν, τὴν τῶν ἐλευθέρων ἐπαιδεύετο παιδείαν, ὡς δηλοῖ τὰ γεγραμμένα  
αὐτῷ Ὀμηρικὰ ζητήματα καὶ ἡ τῆς Ἰλιάδος ἔκδοσις ἣν δέδωκε τῷ Ἀλεξάνδρῳ, καὶ ὁ Περὶ  
ποιητῶν διάλογος καὶ τὸ Περὶ ποιητικῆς σύγγραμμα καὶ αἱ Ῥητορικαὶ τέχναι καὶ τὰ Ἰατρικὰ  
προβλήματα καὶ τὰ Φυσικὰ προβλήματα ἐν ἑβδομήκοντα βιβλίοις ὄντα καὶ τὰ Ὀπτικὰ  
προβλήματα καὶ τὰ Μηχανικὰ προβλήματα καὶ τὰ γεγραμμένα αὐτῷ Δικαιώματα Ἑλληνίδων  
πόλεων ἐξ ὧν Φίλιππος τὰς φιλονεικίας τῶν Ἑλλήνων διέλυσεν, ὡς μεγαλορημονῆσαί ποτε  
καὶ εἶπεῖν, Ὡρισα γῆν Πέλοπος. γέγραπται δ' αὐτῷ καὶ ἡ τῶν πολιτειῶν ἱστορία ὕστερον. Ἐτῶν  
δὲ γενόμενος ἑπτακαίδεκα τοῦ Πυθοῦ θεοῦ χρήσαντος αὐτῷ φιλοσοφεῖν Ἀθήνῃσι φοιτᾷ  
Σωκράτει καὶ συνῆν αὐτῷ τὸν μέχρι τελευτῆς αὐτοῦ χρόνον πλὴν ὀλίγον ὄντα· μετὰ δὲ τοῦτον  
φοιτᾷ Πλάτῳ καὶ συνῆν τούτῳ τὸν μέχρι τελευτῆς αὐτοῦ χρόνον εἰκοσαετῇ τυγχάνοντα, ὡς  
αὐτὸς ἐπιστέλλων Φιλίππῳ λέγει· καὶ οὕτω φιλοπόνως συνῆν Πλάτῳ ὡς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ  
ἀναγνώστου οἰκίαν προσαγορευθῆναι. <sup>[5]</sup>

<sup>6</sup> θαμὰ γὰρ Πλάτων ἔλεγεν, Ἀπίωμεν εἰς τὴν τοῦ ἀναγνώστου οἰκίαν, καὶ ἀπόντος τῆς  
ἀκροάσεως ἀνεβόα· Ὁ Νοῦς ἄπεστι, κωφὸν τὸ ἀκροατήριον.

8

Ἐπέζησε δὲ Πλάτωνι ἔτη κγ , πῇ μὲν παιδεύων Φιλίππου παῖδα Ἀλέξανδρον, πῇ δὲ συμπεριῶν αὐτῷ πολλὴν γῆν, πῇ δὲ συγγράφων, πῇ δὲ διδασκαλείου προεστώς. οὐκ ἄρα ἀντωκοδόμησεν Ἀριστοτέλης Πλάτωνι τὸ Λύκειον, ὡς Ἀριστόξενος πρῶτος ἐσυκοφάντησε καὶ Ἀριστείδης ὕστερον ἠκολούθησεν, εἰ μέχρι τελευτῆς συνῆν Πλάτωνι.

10 καὶ ὅτι Πλάτων μὲν ἐτέχθη ἐπὶ Διοτίμου ἄρχοντος Ἀθήνησι καὶ βιούς ἔτη πβ μετήλλαξε τὸν βίον ἐπὶ Θεοφίλου· Ἀριστοτέλης δὲ τεχθεὶς ἐπὶ Διοτρέφους καὶ βιούς ἔτη ξγ τελευτᾷ ἐπὶ Φιλοκλέους, φοιτᾷ δὲ Πλάτωνι Ἀριστοτέλης ἐπὶ Ναυσιγένους καὶ ἀπὸ Θεοφίλου ἐφ' οὗ τελευτᾷ Πλάτων ἕως Φιλοκλέους ἐφ' οὗ τελευτᾷ Ἀριστοτέλης ἔτη κγ ἐπέζησε Πλάτωνι· οὐκ ἄρα οὖν, ὡς αὐτοὶ συκοφαντοῦντές φασιν, τεσσαρακοντούτης Ἀριστοτέλης φοιτᾷ Πλάτωνι ἐπὶ Εὐδόξου· τοῦ γὰρ Ἀριστοτέλους ξγ ἔτη βιώσαντος τρία ἔτη ἐστὶν ἀπὸ θανάτου Πλάτωνος ἀφηρημένων τῶν κ ἐτῶν ἃ ἐσχόλασε Πλάτωνι· ἐν δὲ τοῖς τρισὶν ἔτεσιν οὐ μόνον οὐκ ἦν τοσαῦτα ἐκθέσθαι ἀλλ' οὐδὲ ῥάδιον ἀναγνῶναι· οὕτω Φιλόχωρος ἱστορήσε· καὶ ὅτι οὐδὲ εἰκὸς ἦν Ἀριστοτέλῃ ξένον ὄντα τοῦτο δύνασθαι ποιεῖν κατὰ Πλάτωνος πολίτου τυγχάνοντος καὶ μέγα δυναμένου διὰ Χαβρίαν καὶ Τιμόθεον τοὺς Ἀθήνησι στρατηγήσαντας καὶ κατὰ γένος αὐτῷ προσήκοντας. [5]

13 Μετὰ δὲ τὴν Πλάτωνος τελευτὴν Σπεύσιππος μὲν ὁ Πλάτωνος ἀδελφιδοῦς (ἐτύγχανε γὰρ υἱὸς ὢν Ποντόνης τῆς ἀδελφῆς Πλάτωνος) διαδέχεται τὴν σχολήν· Ἀριστοτέλης δὲ στέλλεται εἰς Μακεδονίαν μεταπεμφθεὶς ὑπὸ Φιλίππου ἐφ' ᾧ τὸν υἱὸν αὐτοῦ παιδεῦσαι.

15 Καὶ οὕτως ἦν τίμιος Φιλίππῳ καὶ Ὀλυμπιάδι ὡς ἀναθεῖναι αὐτῷ μεθ' ἑαυτῶν ἀνδριάντα. ὁ δὲ φιλόσοφος μέγα μέρος ὢν τῆς βασιλείας, φιλοσοφίας ὀργάνῳ τῇ δυνάμει πρὸς εὐπορίαν ἐχρήσατο ἕνα τε ἕκαστον εὐεργετῶν καὶ πόλεις ὅλας καὶ πάντας ἅμα. ὅσα μὲν γὰρ ἕκαστον εὐηργέτησεν, αἱ γεγραμμέναι αὐτῷ κατὰ τοὺς βασιλέας περὶ τινῶν ἐπιστολαὶ δηλοῦσιν, ὅσα δὲ πόλεις ὅλας, τὰ Στάγειρα δηλοῖ καὶ Ἐρεσσὸς ἢ Θεοφράστου καὶ Φανίου τῶν αὐτοῦ μαθητῶν πατρίς· τὴν τε γὰρ ἑαυτοῦ πατρίδα Στάγειρα κατασκαφεῖσαν ὑπὸ Φιλίππου πείθει τὸν Ἀλέξανδρον δεύτερον κτίσαι καὶ χώρας ἐτέρας αὐτῇ καταδιδόναι, ἀνθ' ὧν οἱ Σταγειρίται μῆνα προσηγόρευσαν Σταγειρίτην καὶ ἑορτὴν ἥγον Ἀριστοτέλεια· καὶ ἐν Χαλκίδι τελευτήσαντος μετεπέμψαντο τὸ σῶμα καὶ βωμὸν ἐπέστησαν τῷ τάφῳ καὶ Ἀριστοτέλειον τὸν τόπον ἐκάλεσαν καὶ ἐκεῖ τὴν βουλήν ἠθροίζον· καὶ Ἐρεσσὸν μέλλουσαν ὑπὸ Φιλίππου πολιορκηθῆναι ἔπεισεν ἀφεθῆναι. [5]

20 πολλὰ δὲ καὶ Ἀθηναίους εὐηργέτησεν ἐν τοῖς κατὰ Φίλιππον γράμμασιν, ὡς Ἀθηναίους ἐν τῇ ἀκροπόλει ἀνδριάντα αὐτῷ ἀναθεῖναι. ἵνα δὲ καὶ πάντας ἀνθρώπους εὐεργετήσῃ, γράφει τῷ Ἀλεξάνδρῳ βιβλίον Περὶ βασιλείας διδάσκων ὅπως βασιλευτέον.

21 (f. 276 b) ὅπερ οὕτως ἔδρασε εἰς τὴν Ἀλεξάνδρου ψυχὴν ὡς λέγειν ὅτε μὴ ὠφέλησέ τινα· Σήμερον οὐκ ἐβασίλευσα, οὐδένα γὰρ εὖ ἐποίησα. ὅπερ ἴσον ἐστὶ τῷ ἐπιχωρίως λεγομένῳ ἐπὶ τῶν ἐπ' ὀλίγον ἀρρωστούντων, τουτέστιν ἐφήμερον νόσον, Παρὰ μίαν· διὰ γὰρ τὸ μὴ ποιῆσαι τὴν ἡμέραν ἐκείνην τὰς ὑγιαίνοντων ἐνεργείας. [5]

23 Ἀκμάσαντι δὲ Ἀλεξάνδρῳ καὶ ἐπιστρατεύσαντι κατὰ Περσῶν συνεξῆλθεν οὐδὲ τότε τοῦ φιλοσοφεῖν ἀποσχόμενος. τὴν γὰρ ἱστορίαν τῶν < σν > πολιτειῶν τότε συνέλεξε. καὶ μέλλοντι συμβάλλειν τῷ Περσικῷ πολέμῳ οὐκ ἔφη τὰ ἱερεῖα τὰ αἶσια γενέσθαι. ὁ δὲ γε μὴ πεισθεὶς συνέβαλε καὶ ἐτελεύτησεν. καὶ οὐχ ἥττον δὲ τῶν φθασάντων βασιλέων, Ἀμύντου Φιλίππου Ὀλυμπιάδος Ἀλεξάνδρου, Ἀντίπατρος ὁ διαδεχόμενος τὴν Ἀλεξάνδρου βασιλείαν διὰ τιμῆς εἶχε τὸν Ἀριστοτέλη. Τοῦ δὲ Σπευσίππου τελευτήσαντος οἱ ἀπὸ τῆς σχολῆς μεταπέμπονται τὸν Ἀριστοτέλη· καὶ διαδέχονται αὐτὴν αὐτός τε καὶ Ξενοκράτης σωφρονέστατα. [5]

καὶ Ἀριστοτέλης μὲν ἐν Λυκείῳ, Ξενοκράτης δὲ ἐν Ἀκαδημίᾳ, ἔνθα καὶ Πλάτων, ἐπαίδευσεν. οὐ γὰρ ὡς Ἀριστοξένος καὶ Ἀριστείδης ἰστορήσαν, Πλάτωνος ζώντος καὶ ἐν Ἀκαδημίᾳ παιδεύοντος ἀντωκοδόμησεν ὁ Ἀριστοτέλης τὸ Λύκειον.

- 26 εἴπερ γὰρ τις ἄλλος φαίνεται ὁ Ἀριστοτέλης καταπλαγεὶς Πλάτωνα· ἐπιγράφει γὰρ εἰς αὐτόν· βωμὸν Ἀριστοτέλης ἰδρύσατο τόνδε Πλάτων· καὶ ἀλλαχοῦ περὶ αὐτοῦ φησιν· ἀνδρὸς ὃν οὐδ' αἰνεῖν τοῖσι κακοῖσι θέμις. καὶ φαίνεται ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς θαυμάζων Πλάτωνα καὶ συνιστὰς τοῖς βασιλεῦσι τοὺς Πλάτωνι κατὰ γένος κοινωνοῦντας. <sup>[5]</sup>
- 28 ἤδη δὲ καὶ ἐν οἷς ἀντιλέγει Πλάτωνι πλατωνίζειν αὐτὸν φήσομεν. Πλάτων γὰρ ἐστὶν ὁ λέγων Σωκράτους μὲν ὀλίγον φροντίζειν, τῆς δ' ἀληθείας πολὺ· καὶ Ἐγώ γε οὐδενὶ ἄλλῳ πρόθυμός εἰμι πείθεσθαι ἢ τῷ λόγῳ ὃς ἂν μοι λογιζομένῳ βέλτιστος καταφαίνεται· καὶ Εἰ μὴ σὺ σαυτοῦ λέγοντος ἀκούης, ἄλλου λέγοντος μὴ πιστεύσης. ἴσως δ' οὐδὲ πρὸς τὰ δοκοῦντα Πλάτωνι μάχεται, ἀλλὰ πρὸς τοὺς κακῶς αὐτὰ ἐκλαβόντας, ὡς καὶ τὸ ἀγέννητον τοῦ οὐρανοῦ ἐν τῇ Περὶ τοῦ οὐρανοῦ· τινὲς γὰρ κατὰ χρόνον αὐτὸ ἤκουσαν καὶ οὐ κατ' αἰτίαν εἶναι. <sup>[5]</sup>
- 30 καὶ τὰς ἰδέας ἐν τοῖς Μετὰ τὰ φυσικά· τινὲς γὰρ ἔξω τοῦ νοῦ αὐτὰς ὑπέθεντο καὶ ἄλλοι αἰδία αἰσθητὰ ὑπέλαβον αὐτάς, οἷον ἄνθρωπον ἀθάνατον ἢ ἵππον. Ὅτι γὰρ οὐ βούλεται αὐτάς παντάπασιν μὴ εἶναι, δηλοῖ ἐν τοῖς Ἠθικοῖς λέγων διττὴν εἶναι τὴν τάξιν, τὴν μὲν ἐν τῷ στρατηγῷ, τὴν δ' ἐν τῷ στρατοπέδῳ, καὶ αἰτίαν τὴν ἑτέραν τῆς ἑτέρας· καὶ ἐν τοῖς Περὶ ψυχῆς τὸν κατ' ἐνέργειαν νοῦν εἶναι τὰ πράγματα. Καὶ μάλα δ' ὁ Ἀριστοτέλης τὸ ἦθος μέτριος γέγονεν, εἰ ἐν μὲν τοῖς Κατηγορίαις φησὶ μὴ δεῖν προχείρως ἀποφαίνεσθαι ἀλλὰ πολλάκις ἐπεσκεμμένον, καὶ μὴν οὐδὲ διαπορεῖν μόνον ἄχρηστον εἶναι. <sup>[5]</sup>
- 32 καὶ ἐν τοῖς Περὶ τοῦ ἀγαθοῦ· Δεῖ μεμνησθαι ἄνθρωπον ὄντα οὐ μόνον τὸν εὐτυχοῦντα ἀλλὰ καὶ τὸν ἀποδεικνύντα. Καὶ ἐν τοῖς Ἠθικοῖς Νικομαχείοις· Φίλος μὲν ὁ ἀνὴρ, φίλη δ' ἡ ἀλήθεια· ἀμφοῖν δὲ φίλοιν ὄντων, ὅσιον προτιμᾶν τὴν ἀλήθειαν.
- 34 καὶ ἐν τοῖς Μετεώροις· Ὡν τὰ μὲν ἀποροῦμεν, τῶν δ' ἐφαπτόμεθά τινα τρόπον· καὶ ἐν τοῖς αὐτοῖς· Οὐχ ἅπαξ οὐδὲ δις ἀλλ' ἀπειράκις τὰς αὐτάς γενέσθαι τοῖς ἀνθρώποις δόξας, ἵνα μὴ μέγα φρονῶμεν ἐφ' οἷς εὐρίσκειν δοκοῦμεν. Καὶ τοιοῦτος μὲν ὁ φιλόσοφος προσέθηκε δὲ τῇ φιλοσοφίᾳ πλείω ὧν παρ' αὐτῆς ἀνελέξατο.
- 36 τῇ γὰρ Ἠθικῇ τὸ τὴν εὐδαιμονίαν μήτε ἐν τοῖς ἐκτὸς ἀποτίθεσθαι, ὡς ὁ πολὺς ἄνθρωπος, μήτε ἐν τῇ ψυχῇ μόνον, ὡς ὁ Πλάτων, ἀλλ' ἔχειν μὲν τὸ κῦρος ἐν ψυχῇ, ῥυπαίνεσθαι δὲ καὶ θλίβεσθαι μόνον αὐτὴν ὑπὸ τῶν ἐκτὸς μὴ εὖ ἐχόντων, οἰκείως ταῖς λέξεσι χρησάμενος. Καὶ γὰρ τὰ ῥυπούμενα ἔνδον αὐτὸ τὸ κάλλος ἔχει, κρύπτεται δὲ κατὰ μόνην τὴν ἐπιφάνειαν, καὶ τὰ θλιβόμενα τὸ αὐτὸ μέγεθος ἔχοντα κατ' ἀλήθειαν, ἐλάττω φαίνεται μόνον. τῇ δὲ φυσιολογίᾳ προσέθηκε τὴν πέμπτην οὐσίαν καὶ τὸ κατ' εἰσδοχὴν ὁρᾶν· τῇ δὲ μαθηματικῇ τὸ ὀξυγώνιον εἶναι τὸν κῶνον τῶν ὀψεων διὰ τὸ ἐπὶ πλεον προίεναι τὴν ὀψιν οὗ ὁρᾶ μεγέθους· καὶ κατὰ τοῦτο γὰρ οὐδὲν τῶν ὀρωμένων ὅλον ἅμα ὁρᾶται, καὶ ταύτη μείζονα γίνεσθαι τὸν ἄξονα τῆς ἐκ τούτου τῆς βάσεως καὶ ὀξυγώνιον τὸν κῶνον ἀποτελεῖσθαι· τῇ δὲ θεολογίᾳ τὸ μὴ τὰ πάντα ἐγκόσμια εἶναι, ὡς τὸ εἰκός, ἀλλ' εἶναι τι καὶ ὑπερκόσμιον· ἐν γὰρ τῷ πέμπτῳ τῆς φυσιολογικῆς τὸ πρῶτον μὴδὲ κατὰ συμβεβηκός φησι κινεῖσθαι, τοῦ ἐγκοσμίου διὰ τὸ ᾧ συντέτακται κατὰ συμβεβηκός κινουμένου· καὶ ἐν τῷ ὀγδόῳ τῆς Φυσικῆς τὸ πρῶτως κινοῦν ἀκίνητον εἶναι βούλεται. <sup>[5]</sup>
- 40 αὐτοῦ δ' εὐρημά ἐστιν ἡ λογικὴ τὰς συλλογιστικὰς μεθόδους τῶν πραγμάτων ἀποχωρίσαντος. Ἐπαναστάντων δ' αὐτῷ τῶν Ἀθηναίων ὑπεχώρησεν εἰς Χαλκίδα, τοσοῦτον ὑπειπὼν ὡς· Οὐ συγχωρήσω Ἀθηναίοις δις ἁμαρτεῖν εἰς φιλοσοφίαν.

ἐπεὶ δὲ τὰ αὐτὰ καθήκοντα οὐκ ἦν πολίτη καὶ ξένῳ περὶ τὴν τῶν Ἀθηναίων πόλιν, ἐπιστέλλων Ἀντιπάτρῳ γράφει· Τὸ Ἀθήνησι διατρίβειν ἐργῶδες· ὄγχνη γὰρ ἐπ' ὄγχνη γηράσκει, σῦκον δ' ἐπὶ σύκῳ· τὴν διαδοχὴν τῶν συκοφαντούντων αἰνιττόμενος. Καὶ τελευτᾷ ἐκεῖσε διαθήκην ἔγγραφον καταλιπών, ἣ φέρεται παρὰ τε Ἀνδρονίκῳ καὶ Πτολεμαίῳ μετὰ τῶν πινάκων τῶν αὐτοῦ συγγραμμάτων, ἐπὶ παισὶ μὲν Νικομάχῳ καὶ Πυθιάδῃ, γνησίοις δὲ μαθηταῖς Θεοφράστῳ Φανίᾳ Εὐδήμῳ Κλυτῷ Ἀριστοξένῳ Δικαιάρχῳ· συντάγμασι δὲ χιλίοις τὸν ἀριθμόν, πολλὰ μὲν δυνάμενος παρὰ τοῖς τότε βασιλεῦσι Φιλίππῳ Ὀλυμπιάδῃ Ἀλεξάνδρῳ Ἀντιπάτρῳ, τῇ δὲ δυνάμει ὀργάνῳ φιλοσοφίας χρησάμενος.

<sup>47</sup> ἴδιον δὲ τῆς Ἀριστοτέλους φιλοσοφίας τὸ μὴ ἀφίστασθαι τῶν ἐναργῶν· μετὰ γὰρ τὰς ἀποδείξεις καὶ τοὺς πολλοὺς μαρτύρεται· καὶ ἐν τοῖς Περὶ οὐρανοῦ τοὺς πλανήτας ἀνωμάλως κινεῖσθαι λέγει διὰ τὴν ἐνάργειαν, τῶν καλουμένων σφαιρῶν τῶν ἀνελιπτουσῶν τὴν ὁμαλὴν κίνησιν σφζουσῶν· καὶ ἐν ταῖς Κατηγορίαις κατασκευάζει τὰς ἀτόμους οὐσίας καὶ προτάττει τῶν καθόλου διὰ μόνην τὴν ἐνάργειαν· καὶ γὰρ ὅτι τὰ καθόλου οὐκ ἔστιν, καὶ ἐν τοῖς Περὶ ψυχῆς φησί.

<sup>50</sup> τὸ γὰρ ζῶον τὸ καθόλου ἥτοι οὐδέν ἐστιν ἢ ὕστερον· ἀσαφὲς γὰρ τὸ ἐν τοῖς πολλοῖς καθόλου· διὸ καὶ καταναγκάζει πάντας ἐκ τῆς ἐναργείας.